

Kullamaa, Märjamaa ja Vigala valla ühinemisläbirääkimiste protokoll

Märjamaa

12. august 2016 nr 1

Algus kell 10.00, lõpp kell 11.55.

Kohtumist juhatas: Märjamaa Vallavolikogu esimees Urmas Kristal
Protokollis: Märjamaa Vallavolikogus sekretär Janika Liländer

Osalesid:

Vigala vallast Priit Kärnsa, Helja Kaarits, Meelis Välis, Aivar Jõgiste, Enn Roosi;
Kullamaa vallast: Jüri Ott, Katrin Viks, Einar Pärnpuu;
Märjamaa vallast Urmas Kristal, Ülo Olm, Triin Matsalu, Lea Laurits, Villu Karu.

Kutsutuna osales Raplamaa Omavalitsuste Liidu tegevjuht Silvi Ojamuru, kes on ühtlasi ka Rapla piirkonna ühinemiskoordinaator.

Toimus tutvustusring.

P. Kärnsa nimetas, et Vigalas on läbirääkimisteks valla juhtkomisjoni moodustamine kavas järgmisel volikogu istungil. Hetkel on volitused antud vallavanemale ja volikogu esimehele, kes on kolm inimest endaga kaasa kutsunud.

Sissejuhatavad sõnad ütles U. Kristal. U. Kristal kiitis vallavanemate senist eeltööd, kes on koostanud ühinemislepingu projekti. Projekti kohaselt moodustatakse osavallad ning see on tekitanud Märjamaa vallavolikogu liikmetes segadust. Seepärast on soov lahata esmalt osavalla teemat.

U. Kristal andis sõna S. Ojamurule, kes kõneles Rapla piirkonna kogemustest ja sellest, millised võiks olla soovitud, kuidas protsessiga edasi minna.

Olulisemat S. Ojamuru sõnavõttust:

*Rapla ühinemisprotsess on olnud väga keeruline ja aeganõudev. Rapla tegi ettepaneku seitsmele omavalitsusele, kellest läbirääkimiste laua taga oli siiani 5, s.h 1 vaatlejana. Ühinemislepingus, mis augustis läheb volikogudesse 1. lugemisele, on kirjas 3 omavalitsust – Rapla, Raikküla, Kaiu, kusjuures Kaiul ühist piiri Raplaga ei ole.

*Ühinemislepingu eelnõu koostamiseks moodustati 5 valdkondlikku töökomisjoni, lisaks juhtrühm. Igast vallast esitati volikogu otsusega esindajad töörühmadesse ja ka juhtrühma. See on üpris kohmakas, tülikas, väga paljusid koosolekuid nõudev viis. Valdkondlike töörühmade moodustamist Märjamaa piirkonnale ei soovita, sest aega on suhteliselt väheks jäänud.

*Rapla piirkonna valdkonnakomisjonide efektiivsus oli küsitav – räägiti mis on Sul ja mis on mul, aga seda, mis meil hakkab olema, oli suhteliselt vähe.

*Hästi oluline on materjalide (protokollid, otsused jms) avalikustamine. Rapla piirkond kasutab selleks maakonna portaali raplamaa.ee.

*Ühinemisläbirääkimiste pidamiseks on vaja teha tööplaani, s.o tegevuste ajakava, kus on kirjas kõik seaduses nõutud tegevused jm korraldamist vajavad asjad.

*Ühinemislepingu projekt on avatud dokument kuni selle hetkeni, mil see volikogude poolt vastu võetakse. Kogu aeg võib tulla parandusettepanekuid, vastuväiteid jne.

*Rapla piirkonna ühinemislepingu projekti on osavalla teema sisse kirjutatud. Osavald ei soovi Rapla valla, kelle ümber ühinemine toimub, aga soovivad väikesed vallad ning seda on aktsepteeritud. Vaidlus käib selle üle, mis seal osavallas täpsemalt toimuma saab. See, et osavallad moodustatakse, on praeguste volikogude pädevuses ning see fikseeritakse ühinemislepingus. Osavallas peab seaduse järgi olema osavallakogu, mis on selle piirkonna inimeste esindusorgan ning mis on abiks selle piirkonna otsuste tegemisel. Osavallas peaks olema ka teenuskeskus. Mis seal teenuskeskuses on, palju seal on töötajaid, kas

sel teenuskeskusel on ka juht või on seal osavalla vanem – kõik on seadusega lubatud. On võimalik, et on detsentraliseeritud juhtimine (osavalla näol) koos administratsiooniga või vaid mõnede ametnikega. Sõltub sellest kui suur osavald on, palju seal on inimesi, kaugel on keskusest jne.

*Raikküla ja Kaiu soovivad osavaldada koos osavalla koguga ja kindlasti koos ametnikega, kes osutavad kohapeal teenuseid. Valdkonnad, mida osavallas tehtaks, oleks kindlasti sotsiaaltöö, majandusvaldkonna korralduslikud küsimused – teede hooldus, haljastus, soovitav oleks, et seal oleks universaalne inimene, kes suhtleks inimestega. Ka kohalik arendustöö võiks osavallas olla aidatud, s.t oleks aidatud kohalike ürituste korraldamine.

*Räägime uue omavalitsuse loomisest. Me ei räägi kellegi liitumisest. Seda tuleb igal kokkusaamisel rääkida, sest päris tihti hakkab keskus dikteerima oma reegleid. Paraku keskuse ametnikud ei mõista mõnikord kaugema omavalitsuse teemasid.

*Hästi oluline on ühinemislepingu lisade koostamine – üle tuleks vaadata ühinevate OV-ide arengukavad, eelarvestrateegiad, planeeringud, kavandatavad arendusprojektid. Panna kõik need lauale ning vaadata, millega ühinenud omavalitsuses edasi minna. Ühinemislepingule on vaja juurde panna ühinenud OV investeeringute tabel – mida ühinenud OV kavatab lähima 4 aasta jooksul ehitada, rajada, arendada. Vaja on fikseerida, mida ühinenud OV tahab teha ühinemistoetusega.

*Hästi oluline on teada ka inimeste soove ja tahtmisi – mingis etapis on kindlast vaja rahvakoosolekuid korraldada, sest ühinemisleping läheb avalikule väljapanekule ning ka rahva arvamus tuleb välja selgitada (läbi tuleb viia rahvaküsitlus). Ka see tuleb oktoobris-novembris ära teha. Otsustamisõigus on volikogudel. Nad ei pea isegi otseselt rahva arvamust arvestama, aga oleks väga kena kui nad seda teeks.

*Ühinemisleping koos kohustuslike lisadega peab olema allkirjastatud ja antud üle maavanemale selle aasta lõpuks. Järgmisel aastal tuleb hakata tegelema uue valla põhimäärusega, eelarvestrateegiaga, arengukavaga ning kõikide õigusaktide ühtlustamisega. Seega ka pärast ühinemislepingu allkirjastamist toimub väga tihe töö.

*Õiguslikud alused, millega osapooled peaks kursis olema: haldusreformi seadus, Eesti territooriumi haldusjaotuse seadus, KOKS. On ka juhendmaterjale: „Kohalike omavalitsuste üksuste ühinemise käsiraamat“ ja rahandusministeeriumi juhend „Soovituslikud juhised detsentraliseeritud valitsemis- ja juhtimiskorralduse mudeli ülesehitamiseks kohaliku omavalitsuse üksuses“.

*Ühinemislepingu miinimumnõuded on sätestatud seadusega, kuid see võib olla laiem ja täiuslikum. Leping peab kehtima 4 aastat. Muuta saab seda vähemalt 2/3 volikogu koosseisu häälteenamusega. Rapla ühinemislepingu projektis on seda nõuet suurendatud 3/4 häälteenamuseni. Leping juures peab olema seletuskiri. Seadus nõuab seletuskirjas suhteliselt vähe, kuid hea tava nõuab, et seletuskirjas on rohkem kirjas. Lepingule tuleb lisada ka majandusaasta aruanded, kaardimaterjal, ühinemistoetuse või investeeringute jaotuse plaan ning üleminekuajaperioodi tegevuskava.

Volikogudel tuleb sel aastal palju otsuseid teha ning teemaga tuleb ilmselt igal kuul tegeleda.

*Märjamaa piirkonna puhul on ilmselt mõistlik kasutada detsentraliseeritud mudelit.

*Kui osavaldada soovitakse, siis sellele tuleb teha osavalla põhimäärus ja luua osavalla kogu. Tuleb mõelda, kas tegemist on administratiivse detsentraliseerimisega, kus ühinenud OV koosseisus on selle osavalla ametnikud. On küll ühine struktuur, aga osa ametnikke peaks toimetama teenuskeskuses ja see, milliseid teenuseid seal on vaja osutada, vajab kokkuleppimist. Demokraatliku detsentraliseerimise tagab osavalla kogu.

*Juhul kui ei minda osavalla teed, siis on võimalik ka nii, et moodustatakse kogukonnakogu ja teenuskeskus võib seal ikkagi olla. On valida, kas minna osavalla teed või on kogukonnakogu koos teenuskeskusega. Need oleks 2 soovitatavat lahendust detsentraliseeritud juhtimiseks.

*Raplas valiti osavalla kogu moodustamiseks sihtrühmade põhine viis, s.o osavalla kogusse kuulus piirkonnast valitud uue volikogu liikmed, on külade ja alevike esindajad, noorte esindajad, eakate esindajad, piirkonnas asuvate lasteasutuste vanemate esindajad ning ka piirkonnas asuvate hallatavate asutuste juhtide esindajad. Kokku ca sama suur seltskond kui praegused volikogud.

*Osavalla kogu saaks otsustada väiksemate projektitaotluste rahastamise üle, saaks määrata esindajaid kohalike asutuste hoolekogudesse-nõukogudesse, kooskõlastaks üldplaneeringuid, arengukavasid, teede investeeringute kava, avaldaks arvamusi, teeks ettepanekuid kohaliku elu teemadel, saab informatsiooni ja saadab informatsiooni.

*Esimesel 4 aastal oleks ilmselt mõistlik kui keskusest kaugemal vallas oleks inimesed, kes kohalikku elu korraldavad.

*Osavalla kogu moodustatakse valimiste teel. Variant on, et osavalla kogu moodustavad piirkonnast kandideerinud inimesed, kes ei osutunud ühivalla volikogusse valituks.

*Raplus ei ole veel ära vaieldud seda, kas osavalla kogul ja osavalla ametnikel on ka mingi „rahapott“, mida ta jagada saaks. Tegelikult osavallad tahaksid seda saada. Kui suur see pott on, kas ainult kohalike arenguprojektide toetuseks või on see ka haljastuse rahastamine ja kohalike teede rahastamine mingis osas?
*Raplus on soov teha vara halduseks ühisfirma kogu vallale, mille alt tehakse alates valla lasteasutuste koristus- ja varustustöödest kuni surnuaedade ja teede hooldamiseni välja. Varahalduse firma töömees võib asuda piirkonnas koha peal.

Räägiti haldusreformi eesmärgist (T. Matsalu, E. Pärnpuu).

J. Ott kõneles ühinemisprotsessist Läänemaal ja Kullamaa valla soovidest.

Olulisemat J. Oti sõnavõttust:

*Räägiks veel korra üldised põhimõtted üle, sest mul on tunne, et ka pealäbirääkijad ei saa vahel aru, milleks me laua taga oleme.

*Oleme täna siin, sest Märjamaa Vallavolikogu on teinud 19.04.2016 otsuse ja kutsus meid läbirääkimistele.

*Selleks, et laua taha tulla, oleme pidanud konsultatsioone vallavanematega.

*Ärge unustage, et oleme kõik võrdsed partnerid. Ei ole suuremaid ega väiksemaid vendasid.

J. Ott viitas Märjamaa volikogu istungi salvestisele, mida kuulates jäi mulje, et pooled volikogu liikmed ei saanud mitte millestki aru, mis toimub. Volikogu liikmed peaks enne küsimuse arutelu ikkagi seadust lugema, mitte emotsioone üles tõstma. Kullamaal neid emotsioone ei ole, sest eeldus on see, et laua taha istudes saame aru, millest me räägime. Täna räägime sellest, et seadus on oma raamid pannud ja see ütleb, et kõik ühinevad vallad on võrdsed.

*Iga vald mõtleb seda, kas ühinemine on neile kasulik. Märjamaa ei peaks neid läbirääkimisi pidama, sest esimene nivoo, s.o 5000 elanikku, on neil täis, kuid võin öelda, teades, mis tagatubades toimub, et see on alles esimene nivoo. Kohe tuleb järgmine ja kuna ka Märjamaal rahvas väheneb, siis ka teie ei saa enam öelda, et olete suured. Tegelik haldusreform toob meile igale poole suuri OV-sid kui inimesed saavad aru, et see on sõbraike kogukondade ühinemine ja et see peaks andma mingisuguse võimenduse kohalikule elule. Rääkida ei saa mingist haldusvõimekuse suurenemisest.

*Osavallad töötavad juba 25 aastat Tallinna linnas. Osavald on ametiasutus, kellel on oma õigused, põhimäärus. See, milline ta täpselt on, on läbirääkimiste küsimus. Kui tahame kasutada teenuskeskuse nime, siis see on täpselt samasugune osavald kui tal on oma kogukonnakogu ja oma eelarve.

*Täna vaatame asja sellises plaanis, et kõik vallas Eestimaal tulevad toime.

*Kullamaa valla haldusvõimekus vastab tänasel päeval täielikult Eesti riigi seadustele.

*Kullamaa peab seaduse raami järgi kellegagi ühinema. Kui ei ühine, siis meid liidetakse. Meil on 3 valikut: ühineda vabatahtlikult, mitte üldse ühineda või ühineda Läänemaa poole, kus me sama moodi peame läbirääkimisi. Meie volikogu, tulenevalt seadusest, on teinud läbirääkijatele ülesandeks kõik läbirääkimised pidada osavaldade baasilt. Otseselt volikogu otsust ei ole, kuid taoline ülesanne läbirääkimiskomisjonile on antud.

*Kui ma partneritega räägin, siis võiks üldine seisukoht olla, tulenevalt seaduse raamist, selline, et anda partneritele need võimalused. Niikuinii me kaotame oma võimu, kaotame oma eelarve. Selle 4 aastaga selgub, kas me oleme head partnerid, kas me kogukonnad lähevad kokku või ei lähe.

*Kullamaa soov on, et oleks osavald. Osavalla teema oleme omale lahti kirjutanud. Osavallal on oma eelarve, sest ta on samasugune ametiasutus nagu seda on kool, lasteaed, kultuurimaja jne. Eelarve on suure valla eelarveosa, mida suur vald kinnitab osavalla kogu, suure valla valitsuse ja volikogu koostöös.

*Osavalla ametnikkonna ja funktsioonide üle võiks arutada ühineva valla volikogu, läbirääkimiste komisjon ja partnervolikogud.

*Ei ole nõus sellega, et Märjamaa valla ühinemine tekitab mingisuguse positiivse variandi endisesse Loodna valda. (J. Ott viitas, et endiselt Loodna valla piirkonnast on kõik kauplused kadunud, Kullamaal on aga kõik poed alles, seda tänu sellele, et meil on oma vald alles.)

*See võtab tükk aega kui kogukonnad kokku elavad.

*Kogukonnale on ülitähtis, et kõik teenused oleks olemas. Ei saa aru, miks teenused peaksid minema kuskile eemale.

*Osavald tänase valla lipu ja vapiga on veel psühholoogiliselt kuidagi vastuvõetav, kuid mitte teenuskeskus. Igal kogukonnal on oma ajalugu.

*Ühinemine peab olema sõbralik ja mõlemale poolele kasulik. Selle, mille meie ära anname, saate teie vastu. Kui vaadata Kullamaad ja Vigalat koos, siis saate 30% rahvastikku juurde, mis tänastes Eesti oludes

on haldusreformis suurepärase tulemus. Te ei anna meile sisuliselt mitte midagi muud kui et meile jäävad need teenused, ilma et me saaksime nende asjade üle otsustada.

*Ärme täna veel ütle, et need asjad on nii või naa, sest tegelikult on osavallad Eesti toiminud.

*Me ei võta teie võimu ja finantse ära. Meil on täna 1,5 miljoniline eelarve, mis läheb ühisesse katlasse. Sellega me tuleme suurepäraselt toime. Meil on täiesti normaalne majandamine.

*Meil ei ole eriti kuhugi taganeda. Me ei saa oma kogukonnale öelda, et me ei saa enam üldse otsustada, millised teenused meil on. Nüanssides saab alati läbi rääkida, aga mitte põhimõtetes, sest me ei taha midagi rohkem kui meile seadus lubab.

*Täna oleme öelnud, et Märjamaa jääb keskuseks. Me ei taha Märjamaa lippu ega vappi ära kaotada, mida me võiksime teha võrdsena ja soovida uut konkurssi. See oleks rumalus.

Sõna sai E. Pärnpuu.

Väljavõtteid E. Pärnpuu sõnavõtust:

*Volikogu, ja omavalitsused üldse, ei saa võtta vastu otsuseid nii nagu ettevõtted - Exceli tabeli alusel ja efektiivsust arvestades. Omavalitsus ongi see koht, kus tehakse ära need asjad, mis kasumit ei too.

Omavalitsuse ülesanne ei ole olla majanduslikult efektiivne.

*Meie kogukond ei tahaks üldse ühineda kui ei oleks seaduse käsku. Oleme hakkama saanud ja oleme saanud oma võimu ise teostada, ja mitte halvasti antud hetkel. Ka naabritega pole halvasti läbi saanud ning ei kavatsegi seda teha, aga on vaja teha valikud.

*Meil on vallavalitsust usaldatud ja Lääne-Nigula poole on juba aasta tööd tehtud. Seal oleme lõppstaadiumis. Meie jaoks on seal kõik selgeks tehtud ja tänu sellele on ka meie volikogul kõik selge. Märjamaa liitus läbirääkimistesse hiljem, kuid ühinemine on mõlemale poole idee poolest üks ja sama. Seaduse raamistik on sama.

*Kullamaa inimeste tarbimisharjumused on Märjamaa poole, sest siin on rohkem tarbida. Meie jaoks on Taebla ikkagi väike asula ja värskest liitunud.

*Märjamaast räägime üldse seepärast, et ka Märjamaa jääb kunagi väikseks, s.t et meile lähedal asula võib mingil hetkel jälle hääbuda. Meid liidetakse Haapsaluga, Rapla ja Märjamaa konkureerivad niikuinii juba. Kui praegu Märjamaad võimendada, siis meile jääb suhteliselt heas korras asula, mille nimi on Märjamaa. See jääb meile pikemaks ajaks tugipunktiks ja lähemale kui Haapsalu. Kui täna läheme Lääne-Nigula poole, siis arvatavasti järgmine ühinemine ongi Haapsaluga. Teie jääte siia Raplaga ning teie järgmine loogiline ühinemine on Raplaga. Kui aga täna liita Märjamaa, Vigala, Kullamaa, siis tekib suhteliselt kompaktnel korralik vald.

Sõna anti P. Kärsnale.

Mõtteid P. Kärsna sõnavõtust:

*Kui hakata tänast Märjamaa valda võimendada, siis Kullamaalt tuleks juurde 17% ja Vigalast 19% elanikke. Kokku kasvaks elanike arv 36%. Kui vaadata pindala, siis Vigala arvelt tuleks tänasele Märjamaale juurde 31% ning Kullamaalt 26%, kokku suureneks territoorium 57%. Kui vaadata eelarvete põhitegevuse tulused, siis lisanduks Märjamaa ca 7 miljonile ligi 3 miljonit, mis on enam kui 44% suurenemist.

*Reformi käigus anname me sisuliselt suure osas üle selle 3 miljonit ühisele vallale otsustamiseks.

*Valitsemiskulud ei ole ei Märjamaal ega Vigalas suured (vastavalt 9,4% ja 10,1%).

*Vigalal pole üldplaneeringut, mis on mõnes mõttes olnud lõpuni teadlik valik, kuid ka Märjamaal pole seda. Olemasolevad planeeringud on aastast 2000 ja Loodna piirkonna kohta pole üldsegi.

Loodna osa võiks olla paremas seisus kui ta täna on (nt Sipa asula sisesed teed). Loodna elaniku jaoks on selge miinus see, et ta peab varem kohapeal pakutud teenuste saamiseks oma kulul sõitma keskusesse.

Väga lihtne on saada elanikke kuskilt lahkuma, kuid väga keeruline on neid kuskile juurde saada.

Kõneles M. Välis.

Olulisemat M. Välise sõnavõtust:

*Kuna me siiski keegi aru ei saa, mille jaoks see haldusreform väga hea on, millest nagu peaks reform hakkama, siis vähemalt selle sunni juures, usun küll, on inimesele väga tähtis kohalik identiteet. See, et tal jääb osavallale Vigala nimi või Kullamaa nimi, see on talle ääretult tähtis. Vähemalt ülemineku perioodiks. Siis ta ehk tunneb mingilgi määral, et sellel liitumisel võiks jumet olla.

*Kui keskus on Märjamaal, siis on ääretult hea kui tal on abilised endistes keskuses, kes tunnevad iga küla. Mulle meeldib väga osavalla idee.

Kõneles A. Jõgiste. Väljavõtteid sõnavõtust:

*Ei ole nõus, et ettevõtjad ainult Exceli tabelit oma elu korraldamiseks kasutavad. Ettevõtja on sageli rohkem kursis oma töötajate isikliku eluga kui valla sotsiaaltöötajad.

*Osavaldade puhul saaks läbirääkimise aluseks olla tänased valdade eelarved. Kulueelarved jääks ikkagi järgnevaks neljaks aastaks selliselt paika.

*Osavald otsustaks kulude struktuuri finantseerimise või ümberjagamise, kui ta tahab seda paremaks teha. Neli aastat oleks see aeg, kus valmistataks seda suurt valda ette. Olgu selleks siis ühise teenuse pakkumine kogu valla territooriumil või muu.

*Ühinemisel saadavat investeringute raha tuleks jagada protsendi alusel igale osapoolele.

*Oleme võrdsed partnerid. Eesmärk peaks olema see kuidas maal elu edasi hoida ja elu edasihoidmine saab olla ainult läbi ettevõtluse. Kui on ettevõtjaid, siis on töökohti.

Sõna sai E. Roosi. Mõtteid E. Roosilt:

*Haldusreformi eesmärk haldussuutlikkuse parandamisel on olematu. Selles mõttes peame läbirääkimistel väga targad olema, et kohtadel meie inimeste elu halvemaks ei läheks. Paremaks see vaevalt läheb. Paremaks läheks ehk siis kui ettevõtlus maale hakkaks tulema, aga see saab tulevikus toimuda läbi riigi seaduste. Omavalitsustele heidetaks ette, et nad ei soodusta ettevõtlust. Me saame soodustada vaid n õ mingeid väikseid komakohti, aga mitte midagi erilist.

* Toetan kohapealset maksimaalset autonoomiat, iseotsustamise jäämist. Halvemaks ei tohiks minna, sest paremaks minekuga on nagu on.

P. Kärna lisan repliigi korras, et ta kindlasti ei kandideeri osavalla vanemaks ning kindlasti ei hakka ta kandideerima ka suure loodava valla juhiks. Kui seal suures vallas on aga mingeid huvitavaid tegevusalasid, siis on ta valmis kaasa lööma.

Ü. Olm märkis repliigina vastulauseks partnerite väljaõeldule, et tema meelest on ühinemisest Loodna vald kindlasti võitnud.

Arutleti osavaldade teemal.

*Ü. Olm oli seda meelt, et kui osavallal jääb oma eelarve, oma volikogu, oma vallavanem, siis ühinemine jääbki vaid paberile.

E. Pärnpuu selgitas, et oma vallavanemat ei jää ja eelarve on suure valla eelarve osa. Osavallale antakse n n oma pott. Mõte on selles, et elu maal kestaks edasi. Kui me täna ei ühine, siis riik teeb veel halvema otsuse meie kõigi jaoks. Märjamaa ei kaota ühinemisest midagi, ainult võidab – ta saab suure eelarve, millest kahjuks osa peab ära andma (osavaldadele).

E. Pärnpuu: Saan aru, et tahate, et sulaseid oleks palju, kuid raha võiks omale jääda.

*E. Pärnpuu: Saan aru, et räägime uuest haldushoonest Märjamaale, kuhu kõik on nõus panema osa liitumisraha. /.../ Kui on valitsemine, siis võib ka hoone olla. Ei pea olema nii, et on seal, kus vanasti EPT oli. Keegi ei kaota mitte midagi. Täna jääb selline tunne nagu loodaks Märjamaa volikogu ühinemisest mingit tohutut kokkuhoidu.

*T. Matsalu: Haldusvõimekus ei ole efektiivsus. Sinna vahele võrdusmärki kindlasti panna ei saa. Olen alati olnud seda meelt, et omavalitsus ei saa kunagi olla efektiivne majanduslikus mõttes.

Ei oska küll öelda midagi sellist, mis eelmise ühinemisega Märjamaa vallast, Loodna vallast ära on kadunud seepärast, et ühineti. Me ei ole ühtegi allasutust väevõimuga kinni pannud. Kõik hooned on endiselt kasutuses, v.a Loodna endine vallamaja, ja me majandame neid efektiivselt. Efektiivselt selles mõttes, et oleme teinud multifunktsionaalsed keskused, kus koos raamatukogu, noortekeskus, lasteaed.

/.../ Teenused on toodud keskusesse siis kui kohapeal on vajadus nende järele kadunud (nt sotsiaaltöötaja kohapealne vastuvõtt, maakorraldaja vastuvõtt).

Selles, et Kivi-Vigalas, Vana-Vigalas, Kullamaal peaks teenus säilima, oleme kõik nõus. Need peaks olema teenused, mida inimene vallamajja minnes peaks saama. Kõige suurem klientuur on kindlasti sotsiaalosalakonnal. Sotsiaalosalakonna haldusvõimekust ühinemisel suudaksime erinevate spetsialistide näol suurendada ning tagada kogu territooriumil ka ühesuguse teenuse lastekaitsest vanurite hoolduseni. Seda, et sotsiaaltöötaja peaks elama Märjamaal ja tööl käima Kullamaal, pole keegi kuskil välja pakkunudki.

Kindlasti peab see teenus seal piirkonnas olema tagatud ja väga hea kui seda inimeste poolt, kes seal piirkonnas elavad. Info küladest, alates teede olukorrast kuni abivajajateni välja, peabki tulema kohapealt. See käib Märjamaa vallas ka praegu niimoodi.

*T. Matsalu: Väidan, et Märjamaa vallavalitsuse struktuur on viidud nii miinimumini, et meil hakkab spetsialistidest puudus tulema. Meie üks spetsialist peab tegelema kümne erineva valdkonnaga ja ta ei suudagi ühte korralikult hallata ja hoomata. /.../. Minu mõte on, et praegu eri valdades olevad ametnikud saaksid üksteist võimendada – et teadmisi, mis on Kullamaal, saaks kasutada Märjamaal ja vastupidi. Kas Kullamaale jäävad ametnikud kaasatakse kuidagi ka Märjamaa tegemistesse? Milline saab olema struktuur?

J. Ott: Selle me räägimegi ühinemislepingu arutamisel läbi.

S. Ojamuru: Uues vallas tuleb uus struktuur.

Arutleti selle üle, kes ja millal uue struktuuri paika paneb.

J. Ott oli seisukohal, et struktuuri saab täpselt paika panna ühinemislepinguga.

E. Pärnpuu tõdes, et 4 aastat on iseenesest nii lühike aeg. Pärast seda saab ju kõike muutma hakata.

*E. Pärnpuu: Rahvas tegelikult ei erista kohalikku omavalitsust ja riiki. Nad ei saa tänaseni aru, mis on mis. Nad tahavad, et n n riik oleks kohapeal. Ta tahab näha, et riik on tema jaoks olemas. /.../ Kui täna jääb vallamajasse kasvõi osavald alles, siis ta tunnetab, et tal on riik kohapeal olemas.

*J. Ott märkis repliigina, et tema meelest ei saa rääkida, et inimesed täna vallamajas ei käi. Kullamaal küll käivad – käivad ajavad oma maa-asju, käivad juriidilist konsultatsiooni küsimas, ajavad sotsiaal- ja ehitusasju. Ei kujuta ette, et kõik asjad käiks interneti kaudu. /.../. Sellist kohalikku kohta on vaja. Seda retoorikat, et vallamaja pole enam vaja, ei saaks kasutada.

*J. Ott: Tehke korralik vallamaja. See on keskuse märk.

*T. Matsalu: Kindlasti peavad olemasolevatesse keskustesse jääma teenuskeskused või teenuspunktid.

*E. Pärnpuu: Meie oma komisjonis vaatasime ühinemislepingu läbi ja meie põhiteesid on kokku lepitud. Nüüd tuleb teistel ka need asjad läbi vaadata. Nagu ütlesime, oleme Lääne-Nigulaga sammukese eespool ja seetõttu on meil selge, mida me tahame ja mida me teile välja pakume.

*L. Laurits: Selleks, et tänase koosoleku efektiivsus oleks maksimaalne, ei peaks me tagasi vaatama, vaid vaatama ettepoole. Vaatama seda, mida me edasi tegema peame selleks, et meil saaks suur, ühine ja tubli vald. Kuidas kuskil vallas siiani olnud, ei maksaks täna väga vaadatagi.

*L. Laurits: Eelarvet ei koostata vaid kulupõhiselt. Eelarve koosneb põhitegevuse tuludest, põhitegevuse kuludest, investeerimis- ja finantseerimistevõimendusest. Kõike peab vaatama ühisel kontekstis. Kui meil ükskord hakkab suur ühine eelarve tekkima, siis tuleb seda kõike ka arvesse võtta. Tuleb vaadata, missugused on põhitegevuse tulud, mida üks või teine, nimetame siis seda osavallaks või teenuskeskuseks, teenima hakkab ja siis koondame selle kõik kokku. Oleme Märjamaal selle ühise valla loomisel läbi teinud. /.../.

*L. Laurits nentis, et arvamusi osavalla suhtes on erinevaid, variante samuti, kuid protsessiga edasiminekuks tuleks kokku leppida, millisega neist me edasi läheme.

L. Laurits: Olen aru saanud, et Kullamaa vallal on Lääne-Nigulaga ühinemiseks juba päris pikk tee läbi käidud. Vigalal vist teist partnerit peale meie pole. Märjamaa vallale on oluline teada, mis ajahetkel Kullamaa vald oma otsuse langetab – kas ühineb Lääne-Nigula või Märjamaa suunas.

Arvan, et ei ole eelarvete liitmine takistuseks, ei ole struktuuri tegemine takistuseks, ei ole ka võibolla osa(valla) loomine takistuseks kui selle juures on hea tahe uut ühisvalda maksimaalselt hästi teha.

E. Pärnpuu: Ega meil palju aega mõelda pole. Graafik on suhteliselt tihe ja ette kirjutatud.

*U. Kristal: Millise otsuse teeb Kullamaa siis kui ka Märjamaa nõustub osavallaga samadel tingimustel kui Lääne-Nigula? Me muudkui räägime-räägime, aga võibolla te ei mõtlegi meie peale?

E. Pärnpuu: Lõpuks on kõik kolm volikogu istungit korraga erinevates ruumides ja me ei saa ette ennustada, milline otsus volikogust tuleb. Me arvatavasti lõpetame enne ühega protsessi ära kui teise osas otsustama läheme. Aga võib olla läheme selle peale välja, et räägime, et ka Lääne-Nigula teeks samal päeval otsustamise.

J. Ott selgitas, et täna ollakse siin laua taga kuna Märjamaa vald tegi Kullamaale ettepaneku. Tegime ka indikatsiooni oma rahvaküsitluse näol, et kuhu poole rahvas tahaks. See ei olnud küll veel päris küsitlus, kuid rahvas pakkus Märjamaa variandi välja. Seepärast me tõsiselt teiega räägimegi. Oleme ka Märjamaa keskusega olnud tihedalt seotud (ujula, muusikakool).

J. Ott kordas, et neile on volikogu andnud ülesande, kuidas läbirääkimisi pidada.

J Ott: Teenuskeskus on sisuliselt sama kui osavald, kuid teenuskeskusele ei jäta sa oma lippu ega vappi. Osavald on seadusega lubatud ja sellepärast me seda ka küsime. Ei ole meil sellega probleemi praegu Lääne-Nigula poole peal. Seal on ühinemisleping sisuliselt valmis, sama moodi kui pakkus välja hr Karu. Me oleme sellega nõus olnud. Me oleme seda ka oma volikogule tutvustanud, ka komisjonile. Volikogu on öelnud, et üldpildis on see OK. Läbi rääkida tuleb nüansid, nt kuidas valla ametnikud võiks koos töötada. Ei ole ju mõtet pidada sotsiaalsüsteemi hakitult, samuti haridussüsteem. Lääne-Nigula pool on meile ütelnud, et meile jääb keskkool. See on meie kogukonna põhipostulaat. Meil on selline kogukond, kes väga väärtustab haridust. /.../. Ütleme, et haridust võib anda keskkooli tasemel mõlemal pool, vähemalt 4 aastat ja siis lapsevanemad panevad ise kooli kinni kui nii arvavad. Täna on meie koolid teinud väga head koostööd. See koostöö oleks ühisvallas kindlasti tihedam nii õpetajate vahetuse poole pealt kui olümpiaadide poolelt jne, kuid see on tehniline küsimus.

Täna peame rääkima sellest, et te olete nõus sellega, et me ei küsi midagi üle seaduses lubatu. Te võite meile anda ka rohkem kui seaduses lubatud. Mitte midagi ei juhtu.

Sõna sai V. Karu, kes esmalt tänas ja tunnustas Kullamaa ja Vigala valla juhte selle eest, et nende omavahelised kontaktid ja arutelud on olnud niivõrd viljakad ja sisuliselt üksmeelsed, et täna juba veidi suuremas seltskonnas koos istutakse.

V. Karu: Olen algusest peale kogu ühinemisteemat mõelnud vaatega tulevikku. Tähtis on mõelda ette sellele, mis hakkab saama. Kuidas on täna ja kuidas veel homme on, need on pigem igapäevase töökorralduse küsimused.

V. Karu viitas Eesti demograafilisele situatsioonile ja lähima 30 aasta prognoosile, mida muuta on üpris võimatu. Kui ikka prognoositakse maapiirkonnas aastaks 2040 rahvastiku vähenemist ca 30% võrra, siis see on tõsine argument mõtlemaks tulevikus hakkamasaamisele.

*V. Karu: Minu jaoks kõige suurem väärtus siin vallas on selle valla inimesed. Tulevikus igapäevase töö korraldamiseks on kõige suurem väärtus infol.

V. Karu nentis, et ega me tegelikult ei tea üksteise senist töökorraldust, tegelikku tausta. See kõik tuleb ajapikku ning seepärast on loogiline ülemineku aeg, mida nähakse ette ka seaduses ning milleks pakutakse välja erinevaid variante. Kas teenuskeskus või osavald – sisu neis kahes on enam-vähem üks.

V. Karu: Minu jaoks on osavalla teema pigem korralduslikku laadi tähendusega kui põhimõtteline küsimus, mille üle väga pikalt piike murda või mille tõttu protsess katki jätta. Arvan, et oleme võimelised selles kokku leppima. Tähtis on see, millisena suudaksime uut suurt valda ette näha nt viie aasta pärast ning suudaksime selle tarbeks oma plaanid ja kavad kokku panna ning võimaluste piires ka ellu viia.

*V. Karu tänas ka tehtud kriitika eest, mis naabritelt täna Märjamaa valla suunas tehti.

V. Karu: Arvan, et targem on alati kriitikat kuulata ja seda pärast analüüsida kui sellele lihtsalt tuimalt vastu punnida. /.../

V. Karu märkis, et kui tunnistatakse, et Märjamaa on uue valla keskus, siis see keskus võiks ka keskuse moodi välja näha. Keskväljaku haljasala ja Oru 2 hoone kordategemiseks on plaan tehtud. Kui partnerid aktsepteerivad, siis osa ühinemistoetusest võiks ju plaani elluviimiseks kasutada. See on kokkulepete teema.

V. Karu: Isiklikult ei näe ma meie vahel ühtegi ületamatut küsimust, mida ei oleks võimalik omavahel selgeks rääkida. Näen pigem seda, et kui kasvõi üks partneritest laua tagant lahkuks, siis oleks see igal juhul meie jaoks kaotus, mitte võit. Kutsun üles neil teemadel omavahel rääkima ning rääkima ka volikogu liikmetega, et asi lõppkokkuvõttes positiivse tulemuse annaks.

*V. Karu: Läbirääkimiste tehnilise korraldamise poolelt tuleks teemad läbi arutada ja kutsuda juurde vastava ala spetsialiste, et ühinemisleping saaks sõnastatud nii, et see oleks vastuvõetav kõigile.

V. Karu kutsus kõiki partnerid üles ühise eesmärgi nimel pingutama.

S. Ojamuru andis soovitusi:

- kui ühinemislepingu projekt olemas, siis võtke see üheskoos arutamiseks;
- kaasake arutelude juurde vastava valdkonna spetsialiste;

- vaeielge teemad läbi ja tehke lepingusse parandusi;
- juhtimisstruktuur on üldjoones vaja paika panna, mitte küll inimeste ja ametnike tasemel, vaid põhimõtteliselt (millised osakonnad?, kas on vaja mingeid teenistusi ja talitusi luua?, kuidas osavaldade teema peaks olema kajastatud?, kuidas suhestub suur volikogu ja osavallakogu või kogukonnakogu?, kas teenuskeskuses, mis osavallas võiks olla, on Kullamaal ühtemoodi koosseis ja Vigalas teistmoodi koosseis?)
- volikogudes on vaja ühinemislepingu eelnõud koos lisadega menetleda 2-3 korda: eelnõu esmatutvustus, parandusettepanekute aeg, paranduste teksti viimine, uuesti selle läbivaidlemine, avalik väljapanek, avalikult väljapanekult tulnud ettepanekute-paranduste sisse viimine, rahvahääletus, rahvahääletuse kokkuvõtte volikogus ning detsembris leping volikogudes kinnitamiseks;
- kindlasti peaks olema 1 inimene, kelle kätte parandusettepanekud tulevad ning kes lepingu teksti kogu aeg redigeerib;
- läbi arutamist vajab seniste töötajate-ametnike teema. Raplas kirjutati lepingusse klausel, et kui valla juhtimisstruktuur on kokku lepitud (seda tehakse sel aastal), siis järgmise aasta 15. aprilliks võiks olla kõikide seniste töötajatega läbi räägitud see, kas ta tahab uues vallas töötada, millise ametikoha on nõus täitma jne kuni täiendõppe soovideni välja. Raplas sooviti, et praegused vallavanemad peavad oma töötajatega arenguveestlused.
- lepingusse võiks kirjutada ka töötajate garantiid kui nad töölt lahkuvad;
- oluline on investeringute kokku leppimine (ühinemistoetusest tuleb maha arvata kompensatsioonid lahkuvatele vallajuhtidele ja teised otsesed ühinemiskulud);
- katsuge oma valla lehtedes, veebilehtedel sellest iga kuu kirjutada;
- avalikustage koosolekute protokollid.

Toimus arutelu ametikohtade komplekteerimisest.

S. Ojamuru märkis, et keegi senistest töötajatest-ametnikest ei saa olla veendunud, et ta saab uues vallas töökoha.

Kõneldi palkade ja teenushindade ühtlustamisest.

Kõneldi läbirääkimiste kokkusaamiste tehnilisest korraldamisest – mis nädalapäevadel, mis kellaajal.

Otsustati: Märjamaa vald Villu Karu eestvedamisel koostab tegevuste kalenderplaani projekti ning saadab selle nädala jooksul kooskõlastamiseks teistele partneritele.

Edasi tegutsetakse vastavalt kalenderplaanile.

Urmas Kristal
koosoleku juhataja

Janika Liländer
protokollija